

Kalliokeuhkojäkälä

Skrovellav

Lobarina scrobiculata

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Kalliokeuhkojäkälen pinta on himmeä ja lehdykät ovat pyöreähköt ja pyöreäreunaiset (silmälläpidettävän raidankeuhkojäkälen (*L. pulmonaria*) liuskojen kärjet ovat lanttopäiset). Yläpinta on lievästi kuoppainen ja harjanteinen, yläpinnan soraalit ovat laikkuina (raidankeuhkojäkälen soraalit muodostavat yhdistyessään verkkomaisia harjanteita). Märkänä kalliokeuhkojäkäleä on tumman siniharmaa, mutta muuttuu kuivuessaan vaalean kellansiniharmaaksi. Se voi harvoin kasvaa halkaisijaltaan jopa 20 senttimetrin laajuisiksi kasvustoiksi.

Elinympäristö ja levinneisyys

Kalliokeuhkojäkäleä kasvaa yleisimmin paljailta tai sammaleisilla kallionjyrkänteillä tai lohkareilla usein hieman ravinteisella alustalla, myös epifyytinä varsinkin vanhojen, kosteiden metsien radoilla. Lajia tavataan paikoitellen koko maassa, mutta se on yleisin Etelä- ja Pohjois-Suomessa. Maan keskiosissa kalliokeuhkojäkäleä on niukempi.

Nykytila ja uhkatekijät

Kalliokeuhkojäkäleä on taantunut ilmansaasteiden, hakkuiden ja puuston istutusten seurauksena. Erityisen voimakkaasti ovat taantuneet epifyytiset esiintymät sekä eteläiset kallioesiintymät.

Hoitosuositukset

Kalliokeuhkojäkälen kasvupaikka tulisi rajata kokonaan metsänkäsitteilyn ulkopuolelle. Kasvupaikan ympäristö tulisi säilyttää jatkuvasti peitteisenä, jotta kasvupaikat säilyvät pienilmastoltaan lajille riittävän kosteina. Toisinaan kalliojyrkänteiden edestä on tarpeen poistaa yksittäisiä varjostavia kuusia. Jotkut kasvupaikat ovat metsälain erityisen tärkeissä elinympäristöissä, joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty.

Lähteet

Nitare, J. (toim.) 2000. Signalarten – indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping. 384 s.

Kuva: Anna Uusitalo